

APERITIFF

04 LUNI • 16 Iunie • 2025

15 ENGLISH PAGE

PUBlicație OFICIALĂ TIFF ISSN 2784 - 3149 ISSN-L 2784 - 3149

ESCAPE LIBERTATEA CA O TEMNIȚĂ

Escape poate fi văzut astăzi, de la ora 21:00, la Casa de Cultură a Studenților, și va fi urmat de un Q&A cu regizorul, cineastul spaniol Rodrigo Cortés, căruia TIFF i-a dedicat secțiunea 3x3. Filmul produs de Martin Scorsese prezintă dilemele morale ale unui adevărat Raskolnikov al zilelor noastre.

▶
03
04

▶ Marco, între adevăr și minciună

**07
15** Regizorii Aitor Arregi, Jon Garaño și Eduard Fernández, actorul principal din *Marco*, adevărul inventat, dezvăluie cum au construit un film captivant.

▶ Docuriozități interogative

12 Crăița Nanu, curatoarea secțiunii *What's Up, Doc?* a acestei ediții TIFF, vorbește despre procesele de gândire din spatele selecției de filme documentare din acest an.

BILETE TIFF.24

VÂNZAREA BILETELOR

ON-LINE, pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF Official APP. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului. **DE LA CASIERIILE TIFF**, începând de luni, **9 iunie 2025: Cinema FLORIN PIERSC**, Piața Mihai Viteazul, nr. 11 / **Cinema VICTORIA**, B-dul Eroilor, nr. 51 / **Piața Unirii** iar **din 13 iunie** în: **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3. Programul casierilor: **Luni, 9 iunie – joi, 12 iunie: 11:00 - 19:00; Vineri, 13 iunie – duminică, 22 iunie: 09:00 - 23:00.**

ATENȚIE!

Recomandăm **procurarea biletelor online**. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersc, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus. Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚUL BILETELOR

Bilet de intrare unic (valabil pentru o singură proiectie) pentru toate categoriile de spectatori: 28 lei.

Bilet matineu (valabil pentru proiectiile din intervalul orar 09:00 – 14:00): 25 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL

Bilet pentru proiectiile în aer liber: 25 lei

Bilet pentru **Gala de deschidere: 60 lei***

Bilet pentru **Ceremonia de închidere: 60 lei***

Bilet pentru **Concerte, cine-concerte: 50 lei***, excepție **Muzeul de Artă: 40 lei***

Bilet pentru **evenimentele Film Food: 300 lei***

Cine-concert Amadeus LIVE – Prețurile biletelor, în funcție de categorie*, sunt disponibile

online pe tiff.eventbook.ro și **bilete.ro**.

Persoanele cu handicap beneficiază de bilete

gratuite pentru maximum 5 proiectii, din

aceleași zi, pe baza certificatului de încadrare

în grad de handicap și a actului de identitate.

Însoțitorii persoanelor care necesită asistent

personal vor beneficia, de asemenea, de bilete

gratuite pentru aceleași proiectii.

ANULARE ȘI RAMBURSARE

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau

schimbate. Se returnează contravaloarea

biletelor doar în cazul în care proiectia este

anulată în avans din motive tehnice, condiții

meteorologice nefavorabile sau alte cazuri

de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al

festivalului tiff.ro, tiff.eventbook.ro, respectiv

www.bilete.ro pentru informații referitoare la

reprogramarea proiectiilor. Contravaloarea

biletelor nu se returnează în situația în

care condițiile meteo se deteriorează după

începerea proiectiei. De asemenea, nu se

returnează contravaloarea biletelor nefolosite

din pachetul de abonamente.

POLITICA DE ACCES

• **Accesul la eveniment** se face prin scanarea

biletului, fie în format tipărit, fie electronic

(pe dispozitive mobile). Accesul este permis

doar pe baza unui bilet valabil pentru proiectia

respectivă, cu excepția copiilor sub 3 ani care

nu ocupă un loc individual.

• **Cu 5 minute înainte** de începerea oricărei

proiecții, vor putea intra în sală și deținătorii

de acreditări TIFF care nu au reușit să își

procure **bilete de intrare**, în limita locurilor

disponibile.

• **Locurile în sală sunt garantate** până cu 5

minute înainte de începerea proiectiei.

• **După începerea proiectiei, accesul în sală**

este interzis!

• Locurile nu sunt alocate și pot fi ocupate la

alegera spectatorilor.

ATENȚIE: Filmele din cadrul festivalului pot

conține scene de sex, violență sau limbaj

licențios. Vă recomandăm să consultați de-

scrierea acestora în programul oficial înainte

de achiziționarea biletelor.

• **Accesul cu animale de companie** nu este

permis în incinta sălilor de cinema.

• **Consumul de băuturi și alimente din**

exterior este interzis.

Premiul publicului TIFF.24

COMPETIȚIE

1	PĂUNUL / PEACOCK	4.66
2	PĂMÂNT STRĂIN / TO A LAND UNKNOWN	4.41
3	ULTIMUL DRUM / THE WEeping WALK	4.35
4	PLOUĂ PESTE BABEL / RAINS OVER BABEL	4.00
5	DEBUT / DEBUT, OR, OBJECTS OF THE FIELD OF DEBRIS AS CURRENTLY CATALOGUED	3.47

BAROMETRU GENERAL

1	TU EȘTI LUMEA MEA / U ARE THE UNIVERSE	4.91
2	MARCELLA / MARCELLA	4.86
3	SUFLETE BLINDATE / KEVLAR SOUL	4.83
4	FETELE DE LA GARĂ / THE GIRLS AT THE STATION	4.82
5	ÎNTOARCEREA PROIECȚIONISTULUI / THE RETURN OF THE PROJECTIONIST	4.81
6	SUNT ÎNCĂ AICI / I'M STILL HERE	4.80
7	PÂNĂ LA CAPĂȚUL LUMII / UNTIL THE END OF THE WORLD	4.80
8	EFFECTUL HELSINKI / THE HELSINKI EFFECT	4.77
9	MARIA / BEING MARIA	4.75
10	ULTIMELE ZILE ALE LUI QUISLING / QUISLING: THE FINAL DAYS	4.74

Concertul zilei la Muzeul de Artă

Nu-i cafea, dar e bună și are același efect.

Louisa Miclăuș

A revoluționat muzica underground a Germaniei anilor '80. A avut succes atât alături de trupele diletante din Berlinul de Vest, cât și în cariera solo. Și-a înființat propriile case de discuri. *She's gut, really gut.*

Guidrun Bredemann și-a început parcursul muzical acum 40 de ani. Îmbină sunete techno și post-punk într-un glitch amețitor. Pe lângă cele peste zece lansări notabile, printre care *I Put*

A Record On (2007), *Wildlife* (2012) și *Moment* (2018), a fost implicată în producție de coloane sonore, emisiuni radio și curatoriery de festival. Iar diseară vine la Muzeul de Artă special pentru publicul TIFF.24, să ne ofere energie cât pentru o întreagă săptămână de festival.

Concertul este prezentat cu sprijinul Centrului German din Cluj-Napoca.

LUNI, 16 Iunie, ORA 19:00 / MUZEUL DE ARTĂ

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiectiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**, ora **21:45**, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților**, începând cu ora **23:00**.

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Măraști**, începând cu ora **22:30**.

• Proiecția zilnică a filmului de la **MUZEUL DE ARTĂ**, ora **21:30**, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar**, începând cu ora **23:15**.

LOCAȚII

CINEMA FLORIN PIERSC,

Piața Mihai Viteazul, nr. 11

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR,

Piața Lucian Blaga, nr. 1-3

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

CINEMA VICTORIA,

B-dul Eroilor, nr. 51

CERCUL MILITAR,

B-dul Eroilor, nr. 51 fără rampă de acces

pentru persoanele cu dizabilități

CINEMA ARTA,

str. Universității, nr. 3

UNIVERSITATEA SAPIENTIA,

str. Calea Turzii, nr. 4 fără rampă de acces

pentru persoanele cu dizabilități

IULIUS PARC OPEN AIR,

str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B

MUZEUL DE ARTĂ,

Piața Unirii, nr. 30

CINEMA DACIA, str. Bucegi, bl. A1

CINEMA MĂRAȘTI, str. Aurel Vlaicu, nr. 3

CASTELUL BĂNFIY BONTIDA,

DJ161, localitatea Bonțida

PARC POLIGON FLOREȘTI, strada Sub

Cetate, nr. 13, Parcul Poligon, Florești

TEATRUL NAȚIONAL CLUJ-NAPOCA,

Piața Ștefan cel Mare, nr. 2-4

ISSA RESORT, Aleea Durgăului nr. 6, Turda

BT ARENA, Aleea Stadionului nr. 4

Pentru orice alte informații sau neclarități, vă rugăm să ne contactați pe adresa de email ticketing@tiff.ro.

APERITIFF

Redactor-sef:

Dan Boicea

Redactor-sef adjuncț:

Laurențiu Parasciv

Editori:

Ion Indolean

Crăița Nanu

Claudia Negrea

Vlad Marina

Oana Balaci

Sophia Blaga

Ruxandra

Predescu

Adda Mihăescu

Șerban Mark Pop

Mircea Laslo

Maria Măruță

Junior editori:

Anda Pășcuță

Maria Barbu

David Seko

Anca Pastramă

Matei Filip

Tamara Văscu

Louisa Miclăuș

Graphic design:

Carmen Gociu

Gabi Bora

Vasile Pipas

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

MINISTERUL CULTURII

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

Europa
Creativă
MEDIA

Escape

Izolarea eliberatoare

Claudia Negrea

N. (Mario Casas) suferă

după soția ucisă într-un accident rutier de care se simte direct responsabil. După mai multe încercări eșuate de a ajunge la închisoare, bărbatul reușește, în sfârșit, să comită o delincvență suficient de gravă pentru a fi plasat după gratii. Libertatea devenise pentru el o temniță mai chinuitoare decât închisoarea, astfel că îngrădirea, care pentru alții înseamnă tortură, primește sensuri diferite pentru protagonist.

Rodrigo Cortés exploarează micro-universul unui bărbat chinuit de propria-i vinovăție; pentru el, libertatea și-a pierdut din valoarea pe care oamenii obișnuți o iau de-a gata. Rareori avem acces la gândurile personajului care comunică minimal și evită contactul cu cei apropiați. Totuși, din toate deciziile luate, realizăm că avem de-a face cu un personaj complex, construit pe multe niveluri, al cărui trecut și ale cărui trăiri se dezvăluie treptat. Prin prisma dialogurilor purtate cu diverse personaje care vor să-l ajute sau să-i pună bețe-n roate, aflăm că N., la început aparent periculos, lipsit de

empatie, este de fapt victima propriei imposibilități de a se ierta. Cu toate că sora lui, Abril (Anna Castillo), încearcă să-l ajute în a depăși doliul chinuitor și gândurile auto-distructive, N. nu reușește să depășească blocajele care îl întemnițează în primul rând emoțional și mental și îl duc, în cele din urmă, în închisoarea fizică mult dorită.

Narațiunea e dozată egal, a doua jumătate a filmului prezentând viața din spatele gratiilor unde N. se confruntă cu dificultățile obișnuite ale traiului în închisoare: amenințări, intimidări, agresivitate

După un accident care îl face să-și pună la îndoială dreptul la libertate, N. încearcă din răsuperi să ajungă la închisoare. Pedepsa pe care și-o dorește nu funcționează, însă, așa cum și-ar fi imaginat.

fizică și psihică din partea colegilor sau a gardienilor. N. acceptă și primește tot ce i se întâmplă, trăind însă în continuare cu teama libertății. Astfel, chiar și în închisoare, el încearcă să comită infracțiuni care i-ar asigura prelungirea prizonieratului. Filmul mizează pe metafore vizuale și narative ce ne lasă pe gânduri și ne face să ne punem întrebări cu privire la limite morale, responsabilitate și efectele

pe care le au comportamentele noastre asupra celor din jur. Protagonistul se auto-condamnă la o eternitate în izolare, nivelurile de auto-tortură la care recurge amintindu-ne uneori de *Portocala mecanică*, dar într-un context kafkian, aproape suprarrealist.

LUNI, 16 Iunie, ORA 21:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
DUMINICĂ, 22 Iunie, 22:45 / CERCUL MILITAR

Rodrigo Cortés

Versatil, multitalentat, profund

Escape reprezintă întoarcerea lui Cortés la cinema spaniol, avându-l pe Martin Scorsese, unul dintre regizorii care i-a influențat cel mai mult cariera, ca producător executiv.

Claudia Negrea

Concurentul

Rodrigo Cortés, unul dintre cei mai „pe val” regizori spanioli ai momentului, vine anul acesta la TIFF cu trei filme tensionate și provocatoare: *Concurentul* (2007), *Îngropat de viu* (2010) și *Escape* (2024). Filmele lui au fost nominalizate și au câștigat premii Goya la secțiuni diverse, fiind prezentate la o mulțime de festivaluri din lume.

Cortés a colaborat cu actori recunoscuți internațional precum Ryan Reynolds (pe care îl puteți urmări

în thrillerul claustrofob *Îngropat de viu*), sau Robert De Niro, Sigourney Weaver și Cillian Murphy, cu care a colaborat la producția thrillerului psihologic *Red Lights* din 2012. Cariera regizorală a lui Rodrigo Cortés a început în adolescență, când, la 16 ani, a produs primul scurtmetraj pe 8mm, urmând să debuteze cu scurtmetrajul *Yul* (1998), pe care l-a scris, regizat, produs și montat.

Debutul în lungmetraj, comedia neagră *Concurentul*, iese în evidență atât

prin jocul impecabil al lui Leonardo Sbaraglia, cât și printr-un subiect aproape kafkian: un profesor de economie câștigă marele premiu la un concurs televizat doar pentru a afla că, din cauza taxelor, datoriile depășesc câștigul în sine. Satira nu e singurul gen cu care jonglează Cortés: *Îngropat de viu* propune o premisă aparent facilă – un șofer de camion american aflat în Irak e capturat și îngropat de viu. Povestea mizează pe o tensiune palpabilă, pe o atmosferă claustrofobică și pe mult suspans susținut cu măiestrie de actorul american. Ultimul film realizat de Cortés, *Escape*, transpune spectatorul și mai intens în profunzimile întortocheate ale minții unui personaj aflat în criză: protagonistul săvârșește infracțiuni pentru a fi încarcerat, crezând că izolarea fizică i-ar putea oferi un alt fel de libertate. Acest paradox reprezintă tema principală a filmului.

Rodrigo Cortés nu este doar un regizor, ci un artist

multitalentat care compune adesea coloana sonoră a propriilor filme. El îmbină genuri cinematografice, reușind să exploreze atât teme sociale, cât și psihologice, iar dialogurile și jocul autentic al actorilor contribuie la menținerea unui suspans bine dozat. Viziunea auctorială, specifică cinemaului european, se îmbină perfect cu pretențiile unui gen de cinema *mainstream*, versatilitatea regizorului reușind să mulțumească aproape orice tip de public. Cortés știe să emoționeze, să creeze suspans, să ne facă să râdem sau să ne punem întrebări filosofice care ne fac să regândim principiile după care am trăit sau după care am privit lumea. Cu siguranță, nu putem ieși de la filmele lui impasibili.

Filmele lui Rodrigo Cortés sunt prezentate cu sprijinul Ambasadei Spaniei în România – Accion Cultural Espanola. ■

ÎNGROPAT DE VIU

MARTI, 17 Iunie, ORA 18:30 / CERCUL MILITAR

CONCURENTUL

LUNI, 16 Iunie, ORA 16:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA

ESCAPE

LUNI, 16 Iunie, ORA 21:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
DUMINICĂ, 22 Iunie, ORA 20:45 / CERCUL MILITAR

Casa de Cultură a Studenților

Miercuri, 18 iunie 19:00

O EXPERIENȚĂ MULTIMEDIA ELECTRIZANTĂ PE MUZICA FILMULUI

THE PEASANTS

Interpretare live:

ŁUKASZ L.U.C. ROSTKOWSKI & REBEL BABEL FILM ORCHESTRA

CINE CONCERT EXTRAORDINAR

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

CINEMA FLORIN PIERSC 16:00 PROIECȚII SPECIALE EFFECTUL HELSINKI (THE HELSINKI EFFECT) 88' / Arthur Franck / Finlanda, Germania, Norvegia 18:00 SUPERNOVA ÎNTOARCEREA (THE RETURN) 116' / Uberto Pasolini / Italia, Franța, Grecia, Marea Britanie 20:45 FĂRĂ LIMITĂ ALPHA 104' / Jan Willem van Ewijk / Olanda	CINEMA ARTA 10:00 TOGETHER AS ONE UN AN DIN VIAȚA UNEI ȚĂRI (A YEAR IN THE LIFE OF A COUNTRY) 85' / Tomasz Wolski, Tomasz Wolski / Polonia 12:00 WHAT'S UP, DOC? FURSEC INFINIT (ENDLESS COOKIE) 98' / Seth Scriver, Pete Scriver / Canada 14:30 WHAT'S UP, DOC? SCAPĂ DE AMANTĂ SRL (MISTRESS DISPELLER) 94' / Elizabeth Lo / SUA, China 17:00 FOCUS ESTONIA VIAȚĂ ȘI IUBIRE (LIFE & LOVE) 119' / Helen Takkin / Estonia 20:00 WHAT'S UP, DOC? ILUZIA REALITĂȚII (MAKE IT LOOK REAL) 68' / Danial Shah / Pakistan, Olanda, Belgia 22:00 WHAT'S UP, DOC?, TOGETHER AS ONE SCRISORI DE PE STRADA WOLF (LETTERS FROM WOLF STREET) 99' / Arjun Talwar / Polonia, Germania CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR 16:00 TOMORROW IS FEAR VÂNĂTORUL DE RECOMPENSE (BLADE RUNNER: THE FINAL CUT) 118' / Ridley Scott / SUA 18:30 PROIECȚII SPECIALE BOLÉRO 120' / Anne Fontaine / Belgia, Franța 21:00 3 X 3 ESCAPE 129' / Rodrigo Cortés / Spania, Franța	SAPIENTIA 12:15 GIVE ME FIVE: UK DEBUTS LAYLA 100' / Amrou Al-Kadhi / Marea Britanie 14:45 3 X 3 CONCURENTUL (CONCURSANTE) 87' / Rodrigo Cortés / Spania 17:15 VA URMA DRAGĂ MAMĂ (MY DEAR MOTHER) 90' / Doris Tăăker / Croația, Slovenia, Serbia, Bosnia și Herțegovina, România 19:45 SUPERNOVA MARCO, ADEVĂRUL INVENTAT (MARCO, LA VERDAD INVENTADA) 101' / Aitor Arregi, Jon Garaño / Spania 22:15 LUNĂ PLINĂ FREWAKA 103' / Aislinn Clarke / Irlanda	CINEMA MĂRĂȘTI 19:30 SUPERNOVA INSULA (ISLANDS) 121' / Jan-Ole Gerster / Germania CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR 18:00 CINECONCERT AURORA (SUNRISE: A SONG OF TWO HUMANS) 94' / F.W. Murnau SUA acompaniament live JOHN SWEENEY 20:30 LUNĂ PLINĂ SORA CEA URĂȚĂ (THE UGLY STEPSISTER) * 109' / Emilie Blichfeldt / Norvegia, Polonia, Suedia, Danemarca CERCUL MILITAR 13:15 SMART 7 CARNE (MEAT) 104' / Dimitris Nakos / Grecia 15:45 VA URMA DANEZA (THE DANISH WOMAN) 94' / Benedikt Erlingsson / Islanda 18:30 FILM FOOD MUGARITZ. FĂRĂ PÂINE ȘI DESERT (MUGARITZ. SIN PAN. NI POSTRE.) 95' / Paco Plaza / Spania 20:45 TOGETHER AS ONE IMAGO 113' / Olga Chajdas / Olanda, Republica Cehă MUZEUL DE ARTĂ 21:30 SUPERNOVA MERCKX 84' / Christophe Hermans, Boris Tilquin / Belgia
--	---	---	--

SUPERNOVA

Întoarcerea

Așteptarea lui Odiseu

Claudia Negrea

Filmul începe cu întoarcerea lui Odiseu (Ralph Fiennes) acasă, pe insula Itaca. Războiul troian s-a terminat, iar de ani de zile Penelopa (Juliette Binoche) refuză peșitori avizi după bogăție și putere, cu speranța că soțul ei se va întoarce.

Pasolini reușește să creeze tensiune, cu toate că urmărim efectele întârziate ale războiului și nu evenimentul declanșator, cel care ar crea în mod convențional punctul culminant și suspansul „la prima mână”. Filmul reprezintă un exercițiu ambițios de a transforma ultima parte a poveștii lui Odiseu într-o dramă autentică

Întoarcerea, filmul regizorului italian Uberto Pasolini, propune o perspectivă diferită asupra Odiseei lui Homer, printr-o reinterpretare a ultimei părți.

ce ne ține cu sufletul la gură, la fel ca un film de război. De data aceasta, însă, războiul se duce în „tăcere”. Penelopa e constrânsă de către cei din jurul ei să se recăsătorească, peșitorii nu încetează să îi apară la ușă, fiul ei, Telemah, este ținta batjocurilor și a agresiunilor bărbaților din Itaca, iar Odiseu preferă să-și păstreze anonimatul, decizie care tensionează și mai mult circumstanțele, tulburând atmosfera deja încordată. Pasolini dozează bine narațiunea, construind spre

punctul culminant într-un mod organic, emoționant. Accentul pus pe umanitatea și pe simplitatea personajelor ne imersează natural în

universul legendei, apropiindu-ne de bine-cunoscuții eroi mai mult decât au reușit s-o facă alte ecranizări.

Filmul este prezentat cu sprijinul Institutului Italian de Cultură București.

LUNI, 16 Iunie, ora 18:00 / CINEMA FLORIN PIERSC

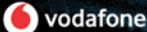
TIFF Lounge în Piața Unirii

LUNI, 16 Iunie / 17:00 – INSPIRATIFF

Mihai Chirilov, director Artistic TIFF | Moderator: Mihnea Măruță

LUNI, 16 Iunie / 18:00 – TIFF TALKS

Diplomația în politică. Dezbateri pornind de la filmul *Efectul Helsinki* | Invitați: Andrei Țârnea, Florin Negruțiu | Moderator: Mihnea Măruță

CINE-CONCERT

AMADEUS

LIVE

r. Miloš Forman, 1984

Cu participarea extraordinară:

CORUL NAȚIONAL DE CAMERĂ
”MADRIGAL – MARIN CONSTANTIN”

ORCHESTRA OPEREI NAȚIONALE ROMÂNE
CLUJ-NAPOCA

BT Arena
Cluj-Napoca

Duminică, 22 iunie
18:00

Creând un șarlatan — Un interviu cu echipa filmului *Marco, Adevărul Inventat*

Am stat de vorbă cu scenariștii-regizori ai filmului *Marco, Adevărul Inventat*, Aitor Arregi și Jon Garaño, precum și cu actorul principal, Eduard Fernández, pentru a înțelege cum au reușit să găsească echilibrul dintre adevăr și minciună, într-o poveste în care Marco a mințit despre a fi un supraviețuitor al Holocaustului.

Șerban Mark Pop

Subiectul filmului este extrem de sensibil, mai ales în contextul politic actual. Ce v-a motivat să vă ocupați de cazul Marco?

Garaño: De fapt, procesul a fost foarte lung. La început voiam să facem un documentar. Eram fascinați de personajul [Marco] — nu doar pentru minciunile lui, ci și pentru modul în care a apărut în mass-media cu un „nou adevăr”. Am încercat un documentar, apoi un hibrid, dar ne-am dat seama că omul este, în sine, ficțiune. Așa că am decis să facem un film de ficțiune.

Arregi: Este și despre a-ți oferi propria versiune, versiunea cea mai bună [a adevărului]. Noi, ca oameni, ne construim propriile versiuni ale adevărului, nu neapărat pe cea reală. Marco a dus-o mult prea departe — a inventat ceva care merită criticat, mai ales pentru că a preluat identitatea unui deportat real. Dar e un paradox fascinant. Asta ne-a atras.

Cât adevăr se poate construi din minciuni? Cât din adevăr ați vrut să păstrați? Și cât ați vrut să ficționalizați, atât ca scenariști-regizori, cât și ca actor care îl interpretează pe Marco?

Arregi: Cele mai importante aspecte — scandalul și ce a urmat — sunt redat de fidel. Desigur, nu știm cum s-au certat în cadrul asociației, așa că acolo am intervenit cu ficțiune.

Garaño: În același timp, am vrut să folosim tehnica lui Marco de a amesteca adevărul cu minciuna. Fiecare mincinos bun face asta. Majoritatea discursului său este adevărat, dar partea esențială e o minciună: el nu a fost acolo. Un adevăr plus o minciună echivalează cu o minciună totală. Minciunile creează cea mai puternică narațiune, așa că spiritul lui contaminează filmul.

Arregi: Pentru noi, povestea este mult mai interesantă dacă încercăm să-l înțelegem, chiar dacă nu suntem de acord cu el.

Și cum creezi un personaj care să fie suficient de agreabil încât să vrem să-l înțelegem?

Fernández: Nu este atât de diferit de rolul pe care îl joc în viața mea. Marco e un actor fără scenariu. Scena-

„Prin minciuni poți ajunge la o realitate mai profundă. Acesta a fost scopul nostru.” — Aitor Arregi

riul lui e propria lui poveste. E un șarlatan, își activează mintea prin cuvinte. Nu se poate opri. Dacă se oprește, se vede pe sine. Și nu vrea să se vadă. Greutatea, pentru mine, a fost că am compus un personaj foarte puternic, vocea lui, tot, dar am încercat să păstrez umanitatea prin ochii lui.

Garaño: Noi am creat un nou Enric Marco, așa cum și Enric Marco și-a creat o versiune proprie. A noastră e asemănătoare cu primele două, dar este a noastră.

Și ce se află în centrul acestei versiuni a lui Enric Marco?

Fernández: Nu știu, și nu cred că nici el [Enric Marco] nu știe. Marco inventa tot timpul, așa că eu nu am avut nimic, doar mă jucam. Are o gaură în piept pe care încercă s-o umple cu minciuni. Totul este o mască uriașă.

Ce ar trebui să rețină publicul din film, în legătură cu adevărul și minciuna?

Garaño: Asta e problema pe care o avem azi: adevărul nu mai contează atât de mult. Mulți politicieni nu spun adevărul, jurnaliștii scot la iveală minciunile, dar politicienii continuă neafecți. Trăim într-o perioadă dificilă și trebuie să fim conștienți de asta. ■

LUNI, 16 IUNIE, ORA 19:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA + Q&A LA FINAL

De la stânga la dreapta, Eduard Fernández, Jon Garaño, și Aitor Arregi.

Azi la TIFF sosesc...

În fiecare zi de TIFF, invitați din toate colțurile lumii ajung la Cluj. Iată cine sunt cineștii pe care îi puteți vedea de astăzi la festival.

Claudia Negrea

■ Regizorul olandez Jan-Willem van Ewijk ajunge azi la TIFF cu filmul *Alpha* (2024) și va fi prezent la Q&A-urile celor două proiecții: astăzi la 20:45 la Cinema Florin Piersic, și mâine, 17 iunie, la 21:45 la Iulius Parc Open Air. Filmul a mai fost selectat în competiția oficială a Festivalului Internațional de Film de la Rotterdam.

Jan-Willem van Ewijk

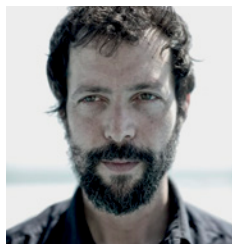
■ Pe regizoarea poloneză Olga Chajdas o puteți întâlni anul acesta la sesiunile de Q&A de după proiecțiile *Imago* (2023), numit Cel mai bun film la Festivalul Filmului

Olga Chajdas

Polonez. Filmul său va rula astăzi, de la ora 20:45 la Cercul Militar, și joi, 19 iunie, de la 12:15 la Universitatea Sapientia.

■ *Xoftex* (2024) va avea două proiecții în prezența regizorului de origine română Noaz Deshe azi, de la ora 22:00 la Cinema Victoria, și joi, 19 iunie, de la ora 15:00 la același cinematograful. Filmul a fost prezentat la mai multe festivaluri internaționale, printre care și Karlovy Vary, unde a câștigat o mențiune specială.

Noaz Deshe

■ Thrillerul *Maldoror* poate fi vizionat marți, 17 iunie, de la 19:15 la Cinema Florin Piersic, sau vineri, 20 iunie, de la 16:00 la Casa de Cultură a Studenților, în prezența regizorului belgian Fabrice du Welz, care face parte și din juriul competiției oficiale.

Fabrice du Welz

Maldoror a avut premiera la cea de-a 81-a ediție a Festivalului de Film de la Veneția.

■ Regizorul estonian Rainer Sarnet va fi prezent la TIFF cu trei filme de lungmetraj proiectate în cadrul secțiunii 3 x 3. *Idiotul* (2011), bazat pe romanul omonim al lui Feodor Dostoievski, și *Noiembrie* (2017), un horror – fantasy cu vârcolaci și alte spirite, pot fi văzute marți, 17 iunie – *Idiotul* de la 16:45 la Cinema ARTA, iar *Noiembrie* de la 22:15 la Universitatea Sapientia. *Lupta invizibilă* poate fi urmărit la Cinema Dacia Mănăstur miercuri, 18 iunie, de la ora 20:30. Filmele lui Sarnet au fost prezentate la festivaluri precum Tribeca sau Locarno, iar pe regizor îl puteți cunoaște la Q&A-urile de după proiecții.

Rainer Sarnet

■ Bogdan Mureșanu, jurat al competiției oficiale, va prezenta anul acesta două filme în cadrul TIFF: *Anul nou care n-a fost* (2024, premiul competiției Orizzonti de la Veneția), proiectat joi, 19 iunie, de la ora 21:45 la Iulius Parc Open Air, și vineri, 20 iunie, de la ora 15:00 la Cercul Militar, și scurtmetrajul *Magicianul*, în calupul IV din cadrul Zilelor Filmului Românesc. Acesta se va vedea vineri, 20 iunie, de la ora 11:30 la Cinema Florin Piersic, și sâmbătă, 21 iunie, de la ora 19:45 la Universitatea Sapientia.

Bogdan Mureșanu

■ Nu în ultimul rând, regizorul olandez Peter Hoogendoorn va fi prezent la proiecțiile *Trei zile cu tata* (2024) de la Cinema Victoria marți, 17 iunie, de la ora 20:00, și joi, 19 iunie, de la ora 12:30. Filmul a avut premiera Rotterdam, iar la Karlovy Vary protagoniștii Guido Pollemans și Ton Kas au împărțit premiul pentru cel mai bun actor.

Peter Hoogendoorn

Votul publicului contează și se premiază.

Votează filmele preferate în TIFF Official App sau pe tiff.ro și ai șansa să câștigi premii zilnice. Tu alegi cel mai popular film din festival!

Votează în TIFF OFFICIAL APP

mastercard

The Helsinki Effect

Viitorul a fost scris

Crăița Nanu

Regizorul Arthur Franck, ajutat de un AI deștept, învie doi din cei mai notorii oameni politici ai istoriei și îi face parteneri de drum în această călătorie a tratatului de la Helsinki – de la idee, la negocierile de punere în practică, până la conferința interminabilă din 1975, care a testat (inclusiv prin intermediul tovarășului Nicolae Ceaușescu) limitele de răbdare ale liderilor celor 35 de state participante și semnatare.

Kremlin – Moscova, martie 26, 1974.

Leonid Brezhnev: „Când am ajuns acasă, soția mi-a arătat o poză în ziar și a spus: Doctorul Kissinger a slăbit. Eu i-am zis: Nu, e din cauza pozei. Henry Kissinger: Soția ta este un bun diplomat.”

Cu acces extraordinar la conversațiile din culisele conferinței, documentarul e animat și de secvențe din pregătirile sau pauzele emisiunilor vremii, interviuri și reclame de epocă, aranjate astfel încât să pice câș pe scorțoșenia întâlnirilor diplomatice și să dea o senzație de franchețe din culise.

Rezultatul reușește să fie nu doar antrenant și plin de umor, ci și profund relevant astăzi.

Helsinki traduce într-un mod fascinant procesul sec și laborios al trasării granițelor – atât teritoriale, cât și de conduită statală – într-o perioadă în care tensiunile Războiului Rece erau încă acute. Deși documentul final, un volum de sute de pagini, nu avea valoare legală, ci reprezenta doar cel mai scorțos „jur pe mama” din istorie, impactul său a fost uriaș, în special în cele opt țări socialiste ai căror lideri au participat.

Vedem cum Uniunea Sovietică presează pentru

semnarea tratatului, dorind o garanție pentru securitatea frontierelor, dar se opune cu înverșunare includerii capitolului privind libertățile cetățenești. Iar semnarea, în cele din urmă, se va întoarce împotriva sa – o ironie anunțată încă din primele minute ale filmului și explicată cu o claritate care permite spectatorului să se ridice deasupra prezentului, pentru a contempla o superbă imagine de ansamblu: diplomația ca o luptă cu armele la vedere, într-o arenă în care nimeni nu are voie să le folosească, în mijlocul unei lumi tensionate, în căutare de schimbare.

LUNI, 16 Iunie, ora 16:00 / CINEMA FLORIN PIERSC

Pornind de la filmul *The Helsinki Effect*, Andrei Țărnea și Florin Negruțiu vă așteaptă astăzi la o discuție moderată de Mihnea Măruță despre diplomația în politică, în cadrul TIFF Talks, de la ora 18:00 în TIFF Lounge din Piața Unirii.

LUVsLUV și Boléro

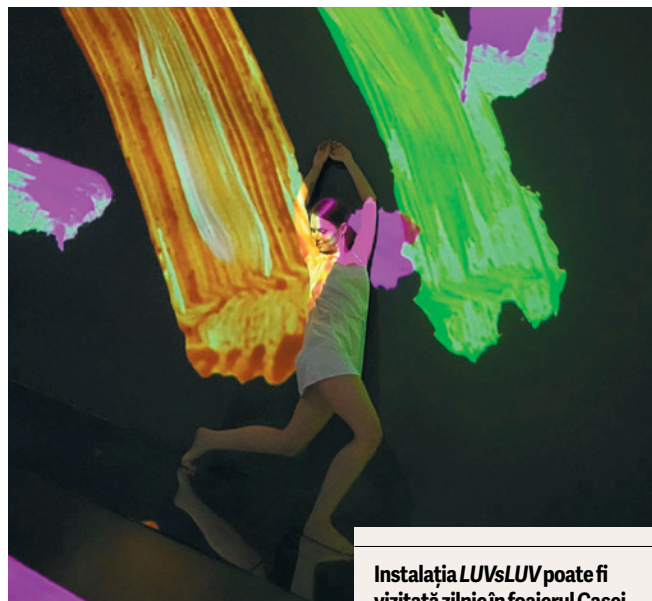
Întâlnire cu dansul la TIFF

Dansul și filmul se reunesc la TIFF: *Boléro* de Anne Fontaine și instalația VR *LUVsLUV* transformă CCS într-un spațiu al mișcării, al iubirii și al exprimării vizuale, cu sprijinul JTI.

Anca Pastramă

Sub semnul grației și al mișcării, proiecția JTI de anul acesta aduce din nou dansul în inima TIFF. Pe 16 iunie, de la ora 18:30, la Casa de Cultură a Studenților, cinefilii sunt invitați la o proiecție specială: *Boléro*, cel mai nou film regizat de Anne Fontaine, o viziune plină de ritm, mișcare și expresivitate asupra celebrei compoziții a lui Maurice Ravel. Un omagiu adus corpului și mișcării, *Boléro* completează viziunea creativă a JTI – dansul în film.

Tot la CCS, în foaier, poate fi vizitată pe toată durata festivalului instalația-performanță *LUVsLUV*, semnată de Gigi Căciuleanu. Un poem vizual suspendat în trei spații atemporale, *LUVsLUV* aduce în prim-plan patru artiști din cadrul *Gigi Căciuleanu Dance Romania Dance Company*: Ana Iacob (EA), Lari Giorgescu (EL), Lelia Marcu-Vladu și Bogdan Iacob (*UN CUPLU*). DansActorii vor fi acompaniați de melodiile lui Georg Friedrich Händel și ale lui Manuel Wandji, iar post-pro-

Instalația *LUVsLUV* poate fi vizitată zilnic în foaierul Casei de Cultură a Studenților, pe întreaga durată a festivalului. Accesul este gratuit, iar experiența se desfășoară în VR.

ducția VR este realizată de Ateliers Nomad.

Fie că e vorba de vibrația muzicii lui Ravel transpusă pe ecran în *Boléro* sau de poezia corporală a instalației *LUVsLUV*, publicul este invitat să păsească într-o experi-

ență imersivă, în care dansul devine limbaj universal.

LUNI, 16 IUNIE, ORA 18:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

meriți să fii surprins

PREGĂTEȘTE-TE DE O RĂSTURNARE DE GUSTURI.

TIFF. 24

#TRECI PE PROASPĂT

PIAȚA
Lidl
PROSPETIME, ZILNIC

SUPERNOVA

Mohicanul

Lupul strigă ciobănașul

Vlad Marina

Corsica zilelor noastre:

limbă dulce, caractere tari, independentism, peisaje superbe, valuri catifelate, dealuri, lanțuri hoteliere care le colonizează, mafie și câțiva crescători de capre. Unul în special, care se încăpățânează să nu renunțe cu binișorul (fără pistol la tâmplă) la pământul său, și care tocmai de asta începe să aibă probleme. Îl cheamă Joseph, dar de la o vreme lumea îi spune *Le Mohican*. Mulțumită unei mobilizări reușite pe social media, fuga sa din calea interlopilor este acum eveniment public în

Mohicanul aduce urmărirea din filmele de acțiune cu picioarele pe pământ, la figurat și la propriu.

regiune, iar Joseph însuși devine un fel de emblemă a rezistenței oamenilor simpli, dar demni, în fața baronilor de toate felurile.

Dar până una alta Joseph fuge, iar rezultatul este un fel de western peninsular cu elemente de thriller, ce reușește să ne mențină

implicați de la un capăt la altul fără a se strofoca prea tare. Sentimentul e că sunt suficiente scenariul, regia atentă la ritm a lui Frédéric Farrucci și interpretarea minimalistă a lui Alexis Manenti, din care iese un personaj și credibil, și simpatice, chit că „simpatice” mai pe ocolite. Joseph nu arată a erou

clasic și nici nu zice prea multe, dar să-l vedem ridicându-se iar și iar – mereu ceva mai schiop ca data trecută, mereu la fel de chitit să continue –, e înviorător în sine.

LUNI, 16 Iunie, ORA 21:45 / Piața UNIRII OPEN AIR
LUNI, 16 Iunie, ORA 21:45 / PARC POLIGON FLOREȘTI

An advertisement for Privilegium wine. The background is a dark, starry night sky with a full moon in the upper left. A film reel is positioned in the upper right. In the center, a bottle of yellow wine is shown, with the label 'PRIVILEGIUM' written vertically. To the left of the bottle, there is a logo for 'CIUMBRUD PRIVILEGIUM PRINCIPES 1220 AD' and 'TIFF Transilvania International Film Festival'. Below the logo, the text 'Featured Film: Under the Stars' is displayed. At the bottom, the text 'THE WINE FROM THE HEART OF TRANSYLVANIA IN THE MOVIE HEART OF TRANSYLVANIA' is written in a stylized font. The overall theme is the connection between wine and cinema.

Docuriozități interrogative cu Crăița Nanu

Crăița Nanu, curatoarea secțiunii **What's Up, Doc?** a acestei ediții **TIFF**, ne povestește despre selecția de filme documentare din acest an și a temelor care le unesc, dar și despre procesul curatorial și trendurile care se disting pe parcursul unui an de căutări.

Mircea Laslo

Care este firul roșu care te-a ghidat în selecția filmelor din acest an? Sau este acesta un puzzle pe care ai prefera să-l descifreze privitorii?

Firul roșu a apărut după primele trei filme alese. Din acel punct am știut ce caut fără să am de fapt o reprezentare concretă, ci mai curând o bucată de idee pe care aveam deja așezate, foarte clar, trei piese din puzzle. Prima a fost *Invention*. Singura ficțiune din competiție a venit de la Mihai Chirilov. Mi-a dat mesaj după ce văzuse filmul la festivalul *Interseccion* din A Coruña și mi-a spus „cere screener și vezi-l, posibil să se potrivească la **What's Up, Doc?**” Și așa a fost. M-a fermecat total. E o ficțiune extrem de bine ancorată într-un real care nu ar fi avut nicio șansă să fie povestit atât de pătrunzător cu uneltele documentarului.

Al doilea a fost *The Flamenco Guitar of Yerai Cortez*, care este la polul opus, un documentar aproape clasic, acaparant de sincer și solar, până în punctul în care secretul dezgropat îi cere cine-maului reflectoarele și scena pentru a-l marca. Iar al treilea, și cel mai special titlu după

părerea mea, *Loss Adjustment*, e la mijloc, fiind produsul unui artist contemporan care se joacă cu umorul astringent al cotidianului unei țări corupte printr-un personaj pălit de artă, care îi este și călău și salvare. Trebuie văzut cu deschiderea cu care intri printre cele două jumătăți secționate de vacă, de Damien Hirst.

Din acel punct, firul roșu a fost distanța. Am căutat filme care să parcurgă spații vaste de neînțelegeri — emoționale, sociale, faptice, inițial neimaginabil de acoperit. Extreme aduse aproape astfel încât să se poată oglinzi. Mi s-a părut că avem nevoie să vedem asta. Și le-am găsit.

Care dintre filmele alese de tine te-a tulburat cel mai mult din punct de vedere emoțional și care te-a convins pe o filieră mai tehnică, mai analitică?

Vezi *The Helsinki Effect* și imaginează-ți cum ar fi arătat fără ajutorul AI-ului care i-a „înviat” pe Brejnev și Kissinger. Așadar, sus cu hibridizarea, acolo unde ea ajută. Și bravo celor care o folosesc corect!

Endless Cookie m-a bucurat teribil, *ILOVERUSS* m-a întristat groaznic, dar fiecare dintre emoțiile astea a venit cu un twist. Fiecare dintre cele 10 titluri conține un mic taifun personal, care sper să prindă în zbor măcar o parte dintre spectatori. *RUSS*, de exemplu, mi-a adus aminte, în mod complet surprinzător, de *Grey Gardens*.

Letters from Wolf Street e un film tare cald. E acolo o deschidere de visător inocent, care se populează treptat cu lumea pestriță a unui oraș mare, pus față în față cu globalizarea, reușind un portret suficient de plin de griuri cât să-l simți onest. Și, când credeam că acest titlu va fi și singurul documentar „curat” din competiție, a apărut *Make it Look Real* — vecinul mai mic, din Pakistan, ferecat ermetic în propriul spațiu agitat și în religie, în blocaje și vise mai retușate chiar decât

pozele la minut din atelierul tânărului fotograf. Stau așa frumos la două extreme, astea două titluri.

Filiera analitică a venit via *coup de foudre*-ul meu de anul acesta: documentarul *Loss Adjustment*, al artistului mexican Miguel Calderón. Se simte ca o dușcă din paharul de whiskey nelipsit din mâna agentului de asigurări care, pe nepregătite, se trezește transformat în colecționar și iubitor de artă. Unele opere de artă (ca și unele țării) îți cer să fii analitic, ca să nu te ia de cap. Forma m-a fermecat la *Return of the Projectionist* — un hibrid pur, regizat aproape cap-coadă, dar atât de neaș încât nici nu-l simți. ■

Scanați codul QR pentru a citi interviul integral pe site-ul **AperITIFF**.

THE FESTIVAL MUST GO ON ANYTIME. ONLINE

SALE
13 Iunie - 31 Iulie

12 luni la prețul de 9 luni
242,9 lei*

Aplică codul: **FILMEBUNE2025**

TIFF UNLIMITED

Cinemaul tău alternativ. De acasă.

*Detalii pe unlimited.tiff.ro

Little Trouble Girls**Adolescența și
alte păcate mortale**

Maria Măruță

Într-un joc de Adevăr sau

Provocare cu colegele ei de clasă, Lucia e obligată să o sărute pe fata pe care o consideră ea cea mai frumoasă. După un moment de tăcere în care îi licăresc ochii, Lucia se urcă pe o scară și își lipește buzele de gura de marmură a unei statui cu Fecioara Maria. Adolescența îmbibată în hormoni, sexualitate și provocări ostentative se lovește în *Little Trouble Girls* de un mediu religios și strict, unde sufletul neliniștit al Luciei își poate găsi alinare, în timp ce corpul ei continuă să tânjească după momente de adrenalină. Ne

reamintim dorința și rușinea atotcuprinzătoare a adolescenței prin ochii unui grup de fete de 16 ani aflate într-o excursie la o mănăstire; fiecare situație, privire și remarcă e fie culmea exaltării, fie sfârșitul lumii – și nimic între cele două. A fi sau a nu fi (încă) femeie devine preocuparea

Să fii o adolescentă înseamnă să exiști pe linia extrem de subțire dintre dorință și rușine atotconsumatoare.

principală, un dans între inocență și dorință, între a purta sau nu rujul-roșu-cel-interzis, a asculta sau nu sfatul mamei sau a-ți dori atenția bărbatilor. Filmul slovenei Urška Djukić e o privire pe cât de

îndrăzneată și provocatoare, pe atât de înțelegătoare și poetică asupra profunzimii minților fetelor într-o perioadă de autodescoperire.

**LUNI, 16 IUNIE, ORA 10:00 /
CINEMA VICTORIA**

APA ESTE VIAȚĂ, APA ESTE NATURĂ.
Compania de Apă Someș
îmbrățișează valorile ecologice
și prezintă proiecțiile eco la TIFF 2025

TOMORROW IS FEAR

Blade Runner: The Final Cut

Cine e omul, cine e copia?

Ion Indolean

Filmul lui Ridley Scott nu e doar o poveste SF. E o oglindă aburită în care te uiți și te întrebi, din nou și din nou, dacă reflexia e a ta sau a altcuiva.

Într-o lume instabilă și periculoasă, Rick Deckard (Harrison Ford) e un fost polițist chemat înapoi pentru a retrage replicanți – androizi cu înfățișare umană, dar cu puteri sporite și o durată de viață limitată. Filmul sugerează, fără să confirme, că și Deckard ar putea fi unul dintre ei. Eroismul lui e interior: nu luptă doar cu re-

plicanții, ci și cu întrebarea fundamentală „cine sunt eu, de fapt?” Această incertitudine despre origine și natură e, de fapt, o trăire umană profundă. Ne petrecem viața căutându-ne rădăcinile, conturând cine credem că suntem, doar ca, la un moment dat, să ne trezim din nou în dubiu. Identitatea e un drum cu multe răscruci,

iar *Blade Runner* îți dă exact scânteia asta – rece, tăioasă, dar poetică.

Orașul e mereu ud, întunecat, sufocat de reclame și neonuri – un spațiu unde timpul pare suspendat. Aici, artificialul e omniprezent, dar tocmai această artificialitate scoate la suprafață cele mai autentice trăiri. Filmul nu e despre viitor, ci despre

prezentul nostru prelungit – despre cum ne robotizăm emoțiile, cum ne programăm reacțiile, cum încercăm să fim *umani* într-un sistem care penalizează fragilitatea.

Momentul culminant e întâlnirea cu Roy Batty (Rutger Hauer), liderul replicanților. Poetic, brutal, nostalgic, Roy e mai mult decât un „robot programat să lupte”. Într-o scenă devenită legend(ar)ă, el alege să nu-și ucidă adversarul. Îl cruță – poate din compasiune, poate ca să-i transmită ceva. Sau poate doar pentru că în acel moment nu mai contează cine e omul și cine e copia. Contează ce rămâne din noi atunci când timpul se oprește.

Deși recepția inițială a fost ezitantă, *Blade Runner* a devenit între timp un clasic incontestabil, influențând filme, jocuri, seriale și, aș zice fără rezerve, întreaga estetică a genului SF. Este azi un mit modern, o operă care ne întreabă: dacă amintirile sunt implantate, mai e autentică trăirea? Și dacă nu, pe ce ne mai construim cine suntem?

La fiecare revedere, filmul devine altceva. Îți arată o altă teamă, o altă fisură, o altă întrebare. Nu ne oferă răspunsuri, ci ne lasă să băjbăim în beznă portocalie a viitorului nostru încurcat. **LUNI, 16 Iunie, ORA 16:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

YOUR TICKET TO
SOPHISTICATED
COMFORT

contact@vibrehotel.ro // +40 372 988 889 // @vibre.hotel
Str. Constantin Brancusi 48-54, Cluj-Napoca

TICKET NUMBER: 0372988889

Creating a charlatan — An interview with the team of *Marco, the Inverted Truth*

I spoke with *Marco, the Inverted Truth* writer-directors Aitor Arregi and Jon Garaño and lead actor Eduard Fernández to understand how they managed to find the balance between truth and falsehood in a story about lying about being a Holocaust survivor.

Șerban Mark Pop

The subject of the movie is very touchy, especially in the current political climate. What was the motivation to cover Marco?

Garaño: Actually, the process is really long. At the beginning we wanted to do a documentary. We were fascinated by the character [of Marco] — not just the lying, but also how he went to the media with a “new truth”. We tried a documentary, we tried a hybrid, but then we realized the man is fiction itself, so we decided to make it fiction.

Arregi: It's also about giving your version, your best version [of the truth]. We, as human beings, develop our own versions of truth, rather than the real one. Marco went too far, he just invented something that you have to criticize, by taking the identity of a real deportee. But it's a great paradox. That's what attracted us.

How much truth can be built from lies. How much of the truth did you want to maintain? How much did you want to fictionalize, both as writer-directors and as the actor behind Marco?

Arregi: The most important points — the scandal and aftermath — we were quite accurate. Of course, we don't know how they quarrelled in the association, so that is what we created.

Garaño: At the same time, we wanted to use Marco's technique of mixing truth and lie. Every good liar mixes truth and lies. Most of his discourse is true, but the important part is a lie: he was not there. A truth plus a lie makes everything a lie. The lies make the best narrative — his spirit contaminates the film.

Arregi: For us, the story is much more interesting if we try to understand him, even if we don't agree with him.

From left to right, Eduard Fernández, Jon Garaño, and Aitor Arregi.

So how does one achieve the creation of a character that is likeable enough for us to even want to understand him?

Fernández: It's not that different to the role I play in my life. Marco is an actor without a script. His script is his history. He is a charlatan, activating his minds with words. He can't stop. If he stops, he sees himself. And he doesn't want to see himself. The difficulty for me was that I created such a great composition, his voice and everything, but I tried to maintain the humanity in his eyes.

Garaño: We are creating a new Enric Marco, just like Enric Marco created another Enric Marco. And ours is similar to the first two, but he is ours.

What do you think is at the core of this version of Enric Marco?

Fernández: I don't know and I don't think even he [Enric Marco] knows. Marco invented all the time, so I have nothing and I just played. He has a hole in his chest, which he tries to fill with lies. It's all one big mask.

What do you feel people should take from your movie regarding truth and lies?

Garaño: This the problem we currently have: the truth is not that important. Many politicians aren't saying the truth, journalists discover the lying, but the politicians just keep going. We are in a difficult time and we have to be aware of that.

MONDAY, 16 JUNE, 19:45, SAPIENTIA UNIVERSITY + Q&A AT THE END

With the lies, you can reach a greater reality. That was our objective. – Aitor Arregi

10 pentru FILM la TIFF, 2025

Smaranda Caragea: „Scena este hrană”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul **TIFF**, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul **10 pentru FILM la TIFF** își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

Interviu de Roxana Andrei

Cei zece selecțai pentru ediția a 14-a a programului sunt: Smaranda Caragea, Eduard Chimac, Dan Pughineanu, Cătălina Romanet, Ana Udroi (București), Ionuț Cornilă (Iași), Sebastian Marina (Sf. Gheorghe), Alina Mișoc (Cluj), Oana Mogoș (Galați), Dorottya Nagy (Târgu-Mureș).

Smaranda Caragea (39 ani) a absolvit studiile doctorale în teatru în 2017, este angajată a Teatrului de Comedie București, dar colaborează și cu unteatru.

Foto: Sabina Costinel

Ce e scena pentru tine?

Scena e un loc în care mă antrenez să mă stăpânesc eu pe mine din multe puncte de vedere. E un exercițiu necesar și un act cultural extrem de important. E singura artă vie.

Teatrul m-a descoperit pe mine, nu invers.

De ce comedie?

Eu sunt tragică și dramatică și asta a fost parcursul vieții mele. La comedie am dat primul meu casting când eram studentă și am luat pe un rol pe care nimeni nu mă văzuse niciodată. Eu jucam toate mamele, curvele, toate babele și mătușile sau femei puternice, ucigașe (Hedda Gabler), așa că am luat o

femeie vulnerabilă, aproape ingenuă. Am zis, uimită: „mă vede și pe mine cineva altfel”. Și de acolo lucrurile s-au întâmplat.

Ce cauți la publicul tău?

Disponibilitate și deschidere. Să plece cu întrebări, să se lase modificat. ■

Scanati QR code-ul pentru interviul integral cu Smaranda Caragea pe LiterNet.ro:

